

Пети разред

Обавезна настава		Обавезна изборна настава	Изборна настава	Слободне наставне активности
Предмет	Српски језик			
Разред	Пети			
Циљ предмета:	<p>Циљеви наставе и учења српског језика и књижевности јесу да се ученик оспособи да правилно користи српски језик у различитим комуникативним ситуацијама, у говору и писању, тако што ће овладати основним законитостима српског књижевног језика, да стиче основна знања о улози и значају језика у националној култури и изградњи националног идентитета; да кроз читање и тумачење књижевних дела из српске и светске баштине развија читалачке компетенције које, уз књижевно знање, обухватају емоционално и фантазијско уживљавање, живо памћење, истраживачко посматрање, подстичу имагинацију и уметнички сензибилитет, естетско доживљавање и критичко мишљење, морално просуђивање и асоцијативно повезивање; да се одговарајућим врстама читања оспособљава да усмерено приступа делу и приликом тумачења открива различите слојеве и значења; да стиче основна знања о месту, улози и значају језика и књижевности у српској и светској култури, негује љубав према српском језику и књижевности; да стиче и развија најшира хуманистичка знања и да научи како функционално да повезује садржаје предметних области.</p>			
	Наставне теме/области	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Праћење и евалуација
	КЊИЖЕВНОСТ	<ul style="list-style-type: none"> - разликује књижевни и некњижевни текст; упоређује одлике фикционалне и нефикционалне књижевности - чита са разумевањем и опише свој доживљај различитих врста књижевних дела - чита са разумевањем одабране примере осталих типова текстова - одреди род књижевног дела и књижевну врсту - разликује карактеристике народне од карактеристика уметничке књижевности - разликује реалистичну прозу и прозу засновану на натприродној мотивацији - анализира елементе композиције лирске песме (строфа, стих); епског дела у стиху и у прози (делови фабуле - поглавље, епизода; стих); драмског дела (чин, сцена, појава) 	<ul style="list-style-type: none"> - Формирање, развијање инеговање читалачких навика код ученика. - Подстицање развијања континуиране навике читања. -Упознавање ученика са завичајном, локалном (или регионалном) културом и стваралаштвом. -Утицање на формирање естетског укуса ученика, изграђивање и богаћење свест о природи националне књижевности (и вредностима класика светске књижевности), али и културном и националном идентитету -Упознавање са репрезентативним примерима савремене књижевности и критичко самеравање поезике њихових дела са канонским вредностима -Везање за постојеће теме и мотиве у оквиру наставног програма и показивање како и савремени писци промишљају епску народну традицију или теме пријатељства, етичности, развијају имагинацију и емпатију, чиме ће се богатити вертикално 	<ul style="list-style-type: none"> - иницијално тестирање - кратке провере - усмена провера - писмена провера - излагање и представљање (радови, резултати истраживања), - дискусија, - писање есеја, - домаћи задаци, - групни рад, - пројекти.

		<ul style="list-style-type: none"> - разликује појам песника и појам лирског субјекта; појам приповедача у односу на писца - разликује облике казивања - увиђа звучне, визуелне, тактилне, олфакторне елементе песничке слике - одреди стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевно-уметничком тексту - процени основни тон певања, приповедања или драмске радње (шалвив, ведар, тужан и сл.) - развија имагинацијски богате асоцијације на основу тема и мотива књижевних дела - одреди тему и главне и споредне мотиве - анализира узрочно-последично низање мотива - илуструје особине ликова примерима из текста - вреднује поступке ликова и аргументовано износи ставове - илуструје веровања, обичаје, начин живота и догађаје у прошлости описане у књижевним делима - уважава националне вредности и негује српску културноисторијску баштину - наведе примере личне добити од читања - напредује у стицању читалачких компетенција - упореди књижевно и филмско дело, позоришну представу и драмски текст <ul style="list-style-type: none"> - разликује променљиве речи од непроменљивих - разликује категорије рода, броја, падежа речи које имају дефлексију 	<p>читалачко искуство ученика и осавременисти приступ настави.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Омогућавање веће могућности примене компаративног приступа проучавању литерарног стваралаштва, уз одабир различитих нивоа обраде: интерпретације, приказа или осврта. -Прилагођавање читања врсти текста, опсег тумачења текста у зависности од сложености његове структуре, повезивање и груписање са одговарајућим садржајима из других предметних подручја - граматике, правописа и језичке културе и сл.). - Уочавање природе и улоге књижевног дела, као и уочавању разлике књижевних и некњижевних текстова, односно њиховој већој корелативности. -Разликовање особености књижевног текста (фикционалност, конотативност, књижевни поступци, сликовитост, ритмичност и сл.) у односу на денотативност, информативност и казивање засновано на чињеницама и подацима у различитим видовима некњижевних текстова. - Корелативност је омогућена адекватним комбиновањем обавезних и изборних дела. -Функционално повезивање наставних јединица -Успостављање вертикалне корелације -Поштовање принципа поступности и систематичности. -Успостављање хоризонталне корелације -Увођење ученика у свет књижевности, али и осталих, тзв. некњижевних текстова - Ученици треба да разумеју фикционалну природу књижевног дела и његову аутономност (односно да праве разлику између лирског субјекта и песника, приповедача и писца), као и чињеницу да књижевно дело обликује једну могућу слику стварности. -При обради текста примењиваће се у већој мери јединство аналитичких и синтетичких поступака и гледишта - Ученике треба навикавати да своје утиске, ставове и судове о књижевном делу подробније доказују 	<p>- завршни тестови</p>
--	--	---	---	--------------------------

	<p>ЈЕЗИК Граматика (морфологија, синтакса)</p> <p>Правопис</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разликује основне функције и значења падежа - употребљава падежне облике у складу са нормом - употребљава глаголске облике у складу са нормом - разликује основне реченичне чланове (у типичним случајевима) - доследно примењује правописну норму у употреби великог слова; састављеног и растављеног писања речи; интерпункцијских знакова - користи правопис (школско издање) - правилно изговара речи водећи рачуна о месту акцента и интонацији реченице - говори јасно поштујући књижевнојезичку норму - течно и разговетно чита наглас књижевне и неуметничке текстове - користи различите облике казивања: дескрипцију (портрет и пејзаж), приповедање у 1. и 3. лицу, дијалог - издваја делове текста (наслов, пасусе) и организује га у смисаоне целине (уводни, средишњи и завршни део текста) - саставља говорени или писани текст о доживљају књижевног дела и на теме из свакодневног живота и света маште 	<p>чињеницама из самога текста и тако их оспособљавати за самосталан исказ, истраживачку делатност и заузимање критичких ставова.</p> <p>- Проучавање књижевноуметничког дела у настави је сложен процес који започиње наставниковим и учениковим припремањем (мотивисање ученика за читање, доживљавање и проучавање уметничког текста, читање, локализовање уметничког текста, истраживачки припремни задаци) за тумачење дела, своје најпродуктивније видове добија у интерпретацији књижевног дела на наставном часу, а у облицима функционалне примене стечених знања и умења наставља се и после часа: у продуктивним обнављањима знања о обрађеном наставном градиву, у поредбеним изучавањима књижевноуметничких дела и истраживачко-интерпретативним приступима новим књижевноуметничким остварењима.</p> <p>- Средишње етапе процеса проучавања књижевноуметничког дела у настави јесу методолошко и методичко заснивање интерпретације и њено развијање на наставном часу.</p> <p>- Обрада књижевног дела треба да буде проткана решавањем проблемских питања која су подстакнута текстом и уметничким доживљавањем.</p> <p>- Многи текстови, а поготову одломци из дела, у наставном поступку захтевају умесну локализацију, често и вишеструку. Ситуирање текста у временске, просторне и друштвено-историјске оквире, као и обавештења о битним садржајима који претходе одломку - све су то услови без којих се у бројним случајевима текст не може интензивно доживети и правилно схватити.</p> <p>- Приликом тумачења текста ученике треба навикавати да своје утиске, ставове и судове о књижевном делу подробније доказују чињеницама из самога текста и тако их оспособљавати за самосталан исказ, истраживачку делатност и заузимање критичких ставова, уз уважавање индивидуалног разумевања смисла књижевног текста и исказивање различитих ставова.</p>	
--	--	---	---	--

	<p>Ортоепија</p> <p>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</p>		<p>- У наставној интерпретацији књижевноуметничког дела обједињавајући и синтетички чиниоци могу бити: уметнички доживљаји, текстовне целине, битни структурни елементи (тема, мотиви, песничке слике, фабула, односно сиже, књижевни ликови, смисао и значење текста, мотивациони поступци, композиција), форме приповедања (облици излагања), језичко-стилски поступци и литерарни (књижевноуметнички) проблеми.</p> <p>-Књижевнотеоријске појмове ученици ће упознавати уз обраду одговарајућих текстова и помоћу осврта на претходно читалачко искуство.</p> <p>- Језичко-стилским изражајним средствима прилази се с доживљајног становишта; полазиће се од изазваних уметничких утисака и естетичке сугестије, па ће се потом истраживати њихова језичко-стилска условљеност.</p> <p>-Током обраде књижевних дела, као и у оквиру говорних и писмених вежби, настојаће се да ученици откривају што више особина, осећања и душевних стања појединих ликова, као и да изражавају своје ставове о поступцима ликова.</p> <p>-Приликом повезивања књижевних (фикционалних), граничних, односно нефикционалних текстова (путописна и аутобиографска проза) и некњижевних текстова (енциклопедије, речници, часописи и сл.), треба реализовати исходе везане за уочавање разлике између фикционалне и нефикционалне књижевности (засноване на личном сведочењу и проверљивим подацима), као и књижевног и некњижевног текста и упућивати ученика да увиде разлику у књижевном поступку између наведених врста</p> <p>,</p>	
--	---	--	---	--

Обавезна настава		Обавезна изборна настава	Изборна настава	Слободне наставне активности
Предмет	Математика			
Разред	Пети			
Циљ предмета:	<p>Циљ наставе и учења <i>математике</i> је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.</p>			
	Наставне теме/области	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Праћење и евалуација
	<p>ПРИРОДНИ БРОЈЕВИ И ДЕЉИВОСТ</p> <p>ОСНОВНИ ПОЈМОВИ ГЕОМЕТРИЈЕ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - идентификује осносиметричну фигуру и одреди њену осу симетрије; - симетрично преслика тачку, дуж и једноставнију фигуру користећи геометријски прибор; - конструише симетралу дужи, симетралу угла и примењује њихова својства; - конструише праву која је нормална на дату праву или паралелна датој правој. - израчуна вредност једноставнијег бројевног израза и реши једноставну линеарну једначину или неједначину (у скупу природних бројева); - реши једноставан проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину или неједначину (у скупу природних бројева); - примени правила дељивости са 2, 3, 4, 5, 9, 25 и декадним јединицама; - разликује просте и сложене бројеве и растави број на просте чиниоце; - одреди и примени НЗС и НЗД; - изводи скуповне операције уније, пресека, разлике 	<p>Први део</p> <p>Својства операција сабирања, множења, одузимања и дељења у скупу $\mathbb{N}_0$. Дељење са остатком у скупу $\mathbb{N}_0$ (једнакост $a = bq + p$, $0 \leq p < b$). Својства дељивости; чиниоци и садржаоци природног броја. Дељивост са 2, 5 и декадним јединицама. Дељивост са 4 и 25. Дељивост са 3 и 9. Скупови и скуповне операције: унија, пресек и разлика.</p> <p>Други део</p> <p>Прости и сложени бројеви. Ератостеново сито. Растављање природних бројева на просте чиниоце. Заједнички делилац и највећи заједнички делилац. Еуклидов алгоритам за налажење НЗД. Заједнички садржалац и најмањи</p>	<p>домаћи задаци, усмено одговарање, тест, петностоминут не вежбе, праћење ангажованости на часу, пројекти</p> <p>Објективни тестови са допуњавањем кратких одговора, истраживачки задаци појединачни и групни</p> <p>Тестови, писмене вежбе, извештаји, усмено испитивање,</p>

	<p>УГАО</p> <p>РАЗЛОМЦИ</p> <p>ОСНА СИМЕТРИЈА</p>	<p>и правилно употребљава одговарајуће скуповне ознаке;</p> <p>- правилно користи речи <i>и, или, не, сваки</i> у математичко-логичком смислу;</p> <p>- анализира односе датих геометријских објеката и запише их математичким писмом;</p> <p>- опише основне појмове у вези са кругом (центар, полупречник, тангента, тетива) и одреди положај тачке и праве у односу на круг;</p> <p>- нацрта праву паралелну датој правој користећи геометријски прибор;</p> <p>- упореди, сабира и одузима дужи, конструктивно и рачунски;</p> <p>- преслика дати геометријски објекат централном симетријом и транслацијом,</p> <p>- правилно користи геометријски прибор;</p> <p>- идентификује врсте и опише својства углова (суседни, упоредни, унакрсни, углови на трансверзали, углови са паралелним крацима) и примени њихове узајамне односе;</p> <p>- нацрта праву нормалну на дату праву користећи геометријски прибор;</p> <p>- измери дати угао и нацрта угао задате мере;</p> <p>- упореди, сабере и одузме углове рачунски и конструктивно,</p> <p>- реши једноставан задатак применом основних својства паралелограма (једнакост наспрамних страница и наспрамних углова);</p> <p>- прочита, запише, упореди и представи на бројевној полуправој разломке и децималне бројеве и преводи их из једног записа у други;</p> <p>- одреди месну вредност цифре у запису децималног</p>	<p>заједнички садржалац. Веза између НЗД и НЗС.</p> <p>Тачке и праве; односи припадања и распореда.</p> <p>Однос правих у равни; паралелност. Мерење дужине и једнакост дужи. Кружница и круг. Кружница и права. Преношење и надовезивање дужи. Централна симетрија. Вектор и транслација. Угао, централни угао; једнакост углова. Надовезивање углова (суседни углови, конструктивно упоређивање, сабирање и одузимање углова). Упоредни углови; врсте углова. Мерење углова, сабирање и одузимање мере углова. Угао између две праве; нормалне праве; унакрсни углови. Углови на трансверзали. Транслација и углови.</p> <p>Први део</p> <p>Појам разломка облика a/b ($a, b \in H$). Придруживање тачака бројевне полуправе разломцима. Проширивање, скраћивање и упоређивање разломака. Децимални запис броја и превођење у запис облика a/b ($b \neq 0$). Упорјеђивање бројева у децималном запису. Заокругљивање бројева.</p>	<p>Посматрање, контролне вежбе, дијагностички тестови, самоевалуација, практичне вежбе. пројекти</p> <p>домаћи задаци, усмено одговарање, тест, петностоминуте вежбе, праћење ангажованости на часу, истраживачки задаци, писмени задатак</p> <p>домаћи задаци, усмено одговарање, тест,</p>
--	---	--	---	--

Обавезна настава		Обавезна изборна настава	Изборна настава	Слободне наставне активности
Предмет	ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК			
Разред	Пети			
Циљ предмета:	. Циљ наставе и учења страног језика је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писменост и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама као и према сопственом језику и културном наслеђу.			
	Наставне теме/области	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Праћење и евалуација
	<p><u>Module 1 Hello!</u></p> <p>Поздрављање и представљање себе и других и тражење/давање основних информација о себи и другима Описивање карактеристика живих бића</p> <p><u>Module 2 Home and places</u>Описивање карактеристика предмета појава и мест</p> <p><u>Module 3 Every day</u></p> <p>Описивање догађаја и способности у садашњости Исказивање хронолошког времена</p>	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Разуме краће текстове који се односе на поздрављање -поздрави и одпоздрави - постави и одговори на једноставна питања <p>- разуме једноставнији опис особа, билјака, животиња, појава или места</p> <p>-разуме и формулише једноставније изразе који се односе на поседовање и припадност</p> <p>-пита и каже шта неко има и чије је нешто</p> <p>-Опише једноставнији предмет</p> <p>-разуме једноставнија питања и одговори на њих</p>	<p>Слушање и реаговање на команде наставника на страном језику или са аудио записа (слушај, пиши, повежи, цртај, боји, отвори, свеску...)</p> <p>Мануелне активности, израда панона, презентација, зидних новина, постера...)</p>	<p>Формативна и сум,ативна евалуација</p>

	<p>Изрицање дозвола, забрана, правила понашања и обавеза Позив и реаговање на позив за учешће у заједничкој активности</p> <p><u>Module 4 All about food</u></p> <p>Изражавање молби, захтева, извињења Разумевање и давање упутства Исказивање потреба и осећања Изражавање интересовања допадања и недопадања Изражавање величине бројева и цена</p> <p><u>Module 5 It's fun!</u></p> <p>Исказивање метеоролошког времена Исказивање жеља, планова и намера Изражавање мишљења(слагања и неслагања)</p> <p><u>Module 6 London was great!</u></p> <p>Описивање догађаја из прошлости</p> <p>Описивање карактеристика животиња</p>	<ul style="list-style-type: none"> - опише сталне , оубичајене догађаје и активности корестиће једноставне исказе - опише дневни распоред активности - разуме и реагује на једноставније забране - Размени једноставније информације које се односе на забране и правила понашања - представи правила понашања - разуме једноставне шредлоге и одговори на њих - Упути једноставан предлог - пружи одговарајуће оправдање - разуме и упути једноставне молбе и захтеве - саопшти кратку поруку (пренесе поруку телефонски позив - разуме и следи једноставнија упутства, правила игре - даје једноставнија упутства <ul style="list-style-type: none"> - изрази основне потребе, осете и осећања - опише своја и туђа интересовања и изрази допадање и недопадање - разуме једноставније изразе који се односе на количину нечега - пита колико нечега има колико нема - на једноставан начин затражи артикле у продавници - опише метеоролошке прилике и климатске услове у својој земљи - разуме жеље, планове и намере и реагује на њих - саопштава шта он или неко други жели - разуме и формулише једноставније исказе којима се тражи мишљење, изражава слагање/неслагање - размени информације о догађајима из прошлости - разуме једноставнији опис животиња 		
--	---	--	--	--

Обавезна настава		Обавезна изборна настава	Изборна настава	Слободне наставне активности
Предмет	Историја			
Разред	Пети			
Циљ предмета:	Циљ наставе и учења историје је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне основна историјска знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културно- историјском наслеђу, друштву и држави у којој живи.			
	Наставне теме/области	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Праћење и евалуација
	ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ ПРАИСТОРИЈА СТАРИ ИСТОК	<ul style="list-style-type: none"> - ученик ће да разликује основне временске одреднице (годину, деценију, век, миленијум, еру) - лоцира одређену временску одредницу на временској ленти; - разликује начине рачунања времена у прошлости и садашњости; - именује периоде прошлости и историјске периоде и наведене граничне догађаје; - разврста историјске изворе према њиховој основној подели; - повеже врсте историјских извора са установама у којима се чувају (архив, музеј, библиотека) - ученик ће да наведе главне проналаске и опише њихов утицај на начин живота људи у праисторији - разликује основне одлике каменог и металног доба - лоцира на историјској крти најважније цивилизације и државе Старог истока - користећи историјску карту доведе у везу особине рељефа и климе са натанком цивилизација Старог истока - одреди местоприпадника друштвене групе на графичком приказу хијерархије заједнице - пореди начине живота припадника различитих друштвених слојева на Старом истоку - наведе најважније одлике државног уређења цивилизација Старог истока 	-наративна (монолошка) метода, дијалогска, илустративна, текстуална, постепено увођење ученика у главне појмове историје као науке, исписивање основних појмова на табли	<p>Формативна евалуација: праћење ученичких постигнућа и начина рада (рад у пару или групи, однос према обавезама, ангажованост у раду, самоевалуација , портфолио, усвојеност лексичких садржаја, ,</p> <p>Сумативна евалуација: контролни задаци, иницијални тестови, завршни</p>

	<p>АНТИЧКА ГРЧКА</p> <p>СТАРИ РИМ</p>	<ul style="list-style-type: none"> -идентификује основна обележја и значај религије у цивилизацији Старог истока -разликује врсте писама цивилизација Старог истока -визуалне и текстуалне информације повеже са одговарајућим историјским периодом -описује особености природних услова и географског положаја античке Грчке -лоцира на историјској карти цивилизације и државе античке Грчке -приказује друштвену структуру и државно уређење грчких полиса на примеру Спарте и Атине -идентификује узроке и последице грчко-персијских ратова и Пелопонеског рата -разликује митове и легенде од историјских чињеница -наведе значај и последице освајања -лоцира на историјској карти простор настанка и ширења Римске државе -наведе основне разлике између античке римске републике и царства -разликује узроке од последица најзначајнијих догађаја у историји античког Рима -истражи основна обележја и значај религије античког Рима -илуструје примерима важност утицаја привредних, научних и културних достигнућа античког Рима на савремени свет -наведе најзначајније последице настанка и ширења хришћанства -лоцира на карти најважније римске локалитете на тлу Србије		<p>тестови, кратке провере, израда плаката, усмено испитивање</p>
--	---------------------------------------	---	--	---

Обавезна настава		Обавезна изборна настава	Изборна настава	Слободне наставне активности
Предмет	Географија			
Разред	Пети			
Циљ предмета:	Циљ наставе и учења географије је да ученик изучавањем географских објеката, појава и процеса у природном и друштвеном окружењу и међусобној повезаности са њима развије одговоран однос према себи, природи и будућности планете Земље.			
	Наставне теме/области	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Праћење и евалуација
	<p>ЧОВЕК И ГЕОГРАФИЈА</p> <p>А</p> <p>ВАСИОНА</p>	<p>Ученик ће бити у стању да повеже постојећа знања о природи и друштву са географијом као науком;</p> <p>-повеже географска знања о свету са историјским развојем људског друштва и научно-техничким прогресом;</p> <p>-на примерима покаже значај учења географије за свакодневни живот човека;</p> <p>-разликује одговорно од неодговорног понашања човека према природним ресурсима и опстанку живота на планети Земљи;</p> <p>-разликује појмове васиона, галаксија, Млечни пут, Сунчев систем, Земља;</p> <p>--да објасни и прикаже структуру Сунчевог система и положај Земље у њему;</p> <p>-да разликује небеска тела и наводи њихове карактеристике;</p> <p>-да одреди положај Месеца у односу на Земљу и именује месечеве мене;</p> <p>-да наведе спољашње силе (ветар, вода)Земље;</p> <p>-да помоћу карте и цртежа опише начине и последице кретања литосферних плоча(вулканизам, земљотреси, набирање и раседање);</p> <p>-да разликује хипоцентар и епицентар и наведе турсне зоне у свету и у Србији;</p> <p>-да наведе поступке које ће предузети за време земљотреса;</p>	<p>-наставник уводи ученике у наставни предмет, односно, упознаје ученике са значајем географије, не улазећи у терминологију географских дисциплина.</p> <p>-Потребно је помоћи ученицима да повежу постојећа знања о природи и друштву са географијом као науком.</p> <p>-Заједно са ученицима навести примере и разлоге зашто се изучава географија.</p> <p>-Упознати ученике са садржајем наставног програма и дати им јасна упутства за рад.</p>	<p>-иницијална процена нивоа на коме се ученик налази;</p> <p>-оспособити и охрабрити ученика ради процењивања сопственог напретка;</p> <p>-подршка ученику и подстицање саморегулације процеса учења кроз постављање личних циљева напредовања и планирања;</p> <p>-усмена провера постигнућа.;</p> <p>-ангажованост у раду;</p> <p>-самосталност,мишљење,</p> <p>-уочавање,провера знања</p>

	<p>ПЛАНЕТА ЗЕМЉА -Унутрашња грађа и рељеф Земље - Ваздушни омотач Земље - Воде на Земљи - Биљни и животињски свет на Земљи</p>	<p>-да опише процес вулканске ерупције и њене последице;</p> <p>-да користи дневне метеоролошке извештаје из медија и панира своје активности у складу са њима;</p> <p>-да наводи примере утицаја човека на загађење атмосфере и предвиђа последице таквог понашања;</p> <p>-да наводи примере о утицају атмосферских непогода на човека(екстремне температуре и падавине, град, гром, олуја);</p> <p>-да уочава и разликује на географској карти океане, већа мора, заливе и моузе;</p> <p>-да наведе узроке настанка поплава и бујица и објасни последице њиховог дејства;</p> <p>-да наведе поступке које ће предузети за време поплаве и након ње;</p> <p>-да наведе примере утицаја човека на загађивање вода и предвиђа последице таквог понашања;</p> <p>-да опише утицај човека на изумирање одређених биљних и животињских</p>		
--	---	---	--	--

Обавезна настава		Обавезна изборна настава	Изборна настава	Слободне наставне активности
Предмет:	БИОЛОГИЈА			
Разред:	пети			
Циљ предмета:	Циљ учења биологије је да ученик изучавањем живих бића у интеракцији са животном средином развије одговоран однос према себи и природи и разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем			
Наставне теме/области	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Праћење и евалуација	
<p>ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА</p> <p>ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА</p> <p>НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА</p> <p>ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ</p> <p>ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - групише жива бића према њиховим заједничким особинама; - једноставним цртежом прикаже биолошке објекте које посматра и истражује и означи кључне детаље; - прикупља податке о варијабилности организама унутар једне врсте, табеларно и графички их представља и изводи једноставне закључке; - разликује наследне особине и особине које су резултат деловања средине, на моделима из свакодневног живота; - поставља једноставне претпоставке, огледом испитује утицај срединских фактора на ненаследне особине живих бића и критички сагледава резултате; - користи доступну ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата; 	<p>Једноћелијски и вишећелијски организми.</p> <p>Основе класификације: главни (морфолошки) карактери и особине важне за класификацију. Формирање скупова карактера који се уклапају једни у друге (груписање живих бића).</p> <p>Исхрана. Храна као извор енергије и градивних супстанци потребних за обављање свих животних процеса.</p> <p>Дисање као размена гасова у различитим срединама.</p> <p>Излучивање.</p> <p>Надражљивост.</p> <p>Покретљивост – кретање.</p>	<p>домаћи задаци, усмено одговарање, тест, петоминуте вежбе, праћење ангажованости на часу, огледи</p> <p>Објективни тестови са допуњавањем кратких одговора(задаци са означавањем, задаци вишеструког избора, спаривање појмова).</p> <p>.Дискусија на часу, мапе појмова, проблемски задаци, есеји.</p> <p>Тестови, писмене вежбе, извештаји, усмено испитивање, есеји.</p>	

	<ul style="list-style-type: none"> - доведе у везу промене у спољашњој средини (укључујући утицај човека) са губитком разноврсности живих бића на Земљи; - направи разлику између одговорног и неодговорног односа према живим бићима у непосредном окружењу; - предлаже акције бриге о биљкама и животињама у непосредном окружењу, учествује у њима, сарађује са осталим учесницима и решава конфликте на ненасиљан начин; - илуструје примерима деловање људи на животну средину и процењује последице таквих дејстава; - идентификује елементе здравог начина живота и у односу на њих уме да процени сопствене животне навике и избегава ризична понашања. 	<p>Размножавање: бесполно и полно.</p> <p>Раст и развиће. Дужина живота. Промене које човек пролази током развића; пубертет и полна зрелост.</p> <p>-Живот у воденој и копненој средини – изглед, прилагођености на начин живота</p> <p>Живот у води – изглед, прилагођености на начин живота.</p> <p>Живот на копну – изглед, прилагођености на начин живота.</p> <p>Живот под земљом – изглед, прилагођености на начин живота.</p>	<p>домаћи задаци, усмено одговарање, тест, петоминуте вежбе, праћење ангажованости на часу, огледи</p>
--	--	--	--

Обавезна настава		Обавезна изборна настава	Изборна настава	Слободне наставне активности
Предмет	Физичко и здравствено васпитање			
Разред	Пети			
Циљ предмета:	Циљ наставе и учења физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.			
	Наставне теме/области	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Праћење и евалуација
	Физичке способности Атлетика Спортска гимнастика	<ul style="list-style-type: none"> - примени једноставне комплексе простих и општеприпремних вежби - изведе вежбе (разноврсна природна и изведена кретања) и користи их у спорту, рекреацији и различитим животним ситуацијама - упореди резултате тестирања са вредностима за свој узраст и сагледа сопствени моторички напредак <ul style="list-style-type: none"> - комбинује и користи достигнути ниво усвојене технике кретања у спорту и свакодневном животу - доводи у везу развој физичких способности са атлетским дисциплинама <ul style="list-style-type: none"> - одржава стабилну и динамичку равнотежу у различитим кретањима, изводи ротације тела - користи елементе гимнастике у свакодневним животним ситуацијама и игри - процени сопствене могућности за вежбање у гимнастички 	Праћењем постигнућа ученика континуирано кроз непосредан рад	Одговарајући тестови и нормативи

Обавезна настава		Обавезна изборна настава	Изборна настава	Слободне наставне активности
Предмет	ЛИКОВНА КУЛТУРА			
Разред	Пети			
Циљ предмета:	Циљ наставе и учења <i>ликовне културе</i> је да се ученик развијајући стваралачко и креативно мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и решавање проблема и да изграђује позитиван однос према уметничком наслеђу и културној баштини свог и других народа.			
	Наставне теме/области	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Праћење и евалуација
	<p>РИТАМ</p> <p>ЛИНИЈА</p> <p>ОБЛИК</p> <p>ВИЗУЕЛНО СПОРАЗУМЕ ВАЊЕ</p>	<p>- пореди утисак који на њега/њу остављају различите врсте ритма;</p> <p>- гради правилан, неправилан и слободан визуелни ритам, спонтано или с одређеном намером;</p> <p>- направи, самостално, импровизовани прибор од одабраног материјала;</p> <p>- опише линије које уочава у природи, окружењу и уметничким делима;</p> <p>- пореди утисак који на њега/њу остављају различите врсте линија;</p> <p>- гради линије различитих вредности комбинујући материјал, угао и притисак прибора/материјала;</p> <p>- црта разноврсним прибором и материјалом изражавајући замисли, машту, утиске и памћење опаженог;</p> <p>- пореди облике из природе, окружења и уметничких дела према задатим условима;</p> <p>- наслика реалне облике у простору самостално мешајући боје да би добио/ла жељени тон;</p> <p>- обликује препознатљиве тродимензионалне облике одабраним материјалом и поступком;</p> <p>- преобликује предмет за рециклажу дајући му нову употребну вредност;</p>	<p>Часови се одржавају у специјализованој учионици. Садржаји програма организовани у четири тематске целине и допуњени. Теоријски садржаји могу обрадити кроз пар реченица (информативно), кроз дијалог (питања која наводе ученика на размишљање), кроз мотивациони разговор, кроз необавезан разговор током рада на задатку, кроз игру...; не губи се драгоцено време за стваралачки рад и зна да процени важност садржаја. Употребе савремене технологије у уметности и да о томе кратко информише ученике, како би ученици постепено развијали свест о томе да је напредак технологије утицао и на уметност.</p> <p>развијање опажања и памћења, креативности, стваралачког мишљења, еманципације, емпатије, свести о општем и личном добру, толеранције, способности сарадње и разумевања различитости, естетичких критеријума, моторике и индивидуалних способности.</p>	<p>Напредак ученика се прати да би наставник подржао развој потенцијала сваког ученика -одељенска изложба (по завршетку задатка) на којој су заступљени сви радови ученика</p>

Обавезна настава		Обавезна изборна настава	Изборна настава	Слободне наставне активности
Предмет:	ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА			
Разред:	Пети			
Циљ предмета:	Циљ наставе и учења технике и технологије је да ученик развије техничко-технолошку писменост, да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид сопствена професионална интересовања и поступа преузимаљиво и иницијативно.			
Наставне теме/области	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Праћење и евалуација	
ЖИВОТНО И РАДНО ОКРУЖЕЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> - описује улогу технике, технологије и иновација у развоју заједнице и њихово повезивање - разликује основна подручја човековог рада, производње и пословања у техничко-технолошком подручју - наводи занимања у области технике и технологије - процењује сопствена интересовања у области технике и технологије - организује радно окружење у кабинету - правилно и безбедно користи техничке апарате и ИКТ уређаје у животном и радном окружењу 	<p>Упознавање подручја човековог рада и производње, занимања и послова у области технике и технологије треба реализовати уз активну улогу ученика и примену одговарајућих медија. Омогућити ученицима да идентификују одређена занимања којима се људи баве и послове који се обављају у оквиру тих занимања као и техничка средства која се при томе користе. Тако ће упознати основна подручја човековог рада, производње и пословања у техничко-технолошком подручју и развити критички однос који укључује разматрање ширег контекста технике и њеног утицаја на човека и планету Земљу с еколошког, економског, културолошког и социолошког аспекта.</p> <p>Упознати ученике са техником, техничким достигнућима и значајем технике и технологије. Указати на значај наставе технике и технологије у циљу стицања</p>	<p>Задовољство ученика на часу Разговор са ученицима Посматрање ангажованости на часу Анализа техничких цртеза Анализирање часа са ученицима Анализа степена самосталног рада при изради модела</p>	

		<p>техничке културе, тј. техничке писмености и неопходност усвајања одређених знања о техничким уређајима који нас окружују, добробитима која доносе, начину рада, могућим опасностима, развијањем вештина које омогућују креативност и иновативност у дизајнирању и изради техничких средстава као и сигурно и правилно њихово коришћење. Тако ученици стичу и одређена сазнања о разним професијама што ће им касније помоћи при професионалном усмеравању и опредељивању.</p> <p>С обзиром да се кабинет за технику и технологију и рад у њему разликује од других кабинета у школи, ученици треба да упознају специфичност рада, распоред и организацију радних места као и правила понашања и рада у кабинету. Посебну пажњу треба посветити безбедности на раду приликом коришћења алата и прибора. Указати на ситуације које могу због непоштовања правила понашања или неправилне употребе алата и прибора бити потенцијалне опасности, као и на примену мера заштите на раду.</p>	
<p>САОБРАЋАЈ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - процени како би изгледао живот људи без саобраћаја - класификује врсте саобраћаја и саобраћајних средстава према намени - наводи професије у подручју рада 	<p>Ова област је изузетно важна јер се ученици петог разреда осамостаљују и шире радијус свог кретања, а статистика говори да у нашој земљи још увек велики број</p>	

	<p>саобраћај</p> <ul style="list-style-type: none"> - направи везу између савременог саобраћаја и коришћења информационих технологија - разликује безбедно од небезбедног понашања пешака, возача бицикла и дечијих возила - правилно се понаша као пешак, возач бицикла и дечијих возила у саобраћају - користи заштитну опрему за управљање бициклом и дечијим возилима - аргументује неопходност коришћења сигурносних појасева на предњем и задњем седишту аутомобила и увек их користи као путник 	<p>деце страда у саобраћају. По природи њиховог узраста још увек нису довољно пажљиви у саобраћају где могу бити пешаци, путници, возачи бицикла и дечијих возила. Зато је тежиште исхода на безбедном понашању и преузимању личне одговорности ученика за понашање у саобраћају. Употреба заштитне опреме при вожњи бицикла и других дечијих возила, као и коришћење сигурносних појасева у возилу је најважнији исход који треба постићи. Ученици треба да се на интересантан и очигледан начин упознају са правилима и прописима кретања пешака и бициклиста у саобраћају, начинима регулисања саобраћаја и безбедном кретању од школе до куће, да упознају хоризонталну, вертикалну и светлосну сигнализацију. За реализацију ових наставних садржаја треба користити одговарајуће мултимедије, а за практично увежбавање могу се користити полигони у оквиру школе или саобраћајне макете које могу израдити и ученици на редовним часовима или у раду слободних активности, као и коришћењем рачунарске симулације.</p>	
ТЕХНИЧКА И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	<p>самостално црта скицом и техничким цртежом једноставан предмет</p> <ul style="list-style-type: none"> - правилно чита технички цртеж - преноси податке између ИКТ уређаја - примењује основне поступке обраде дигиталне слике на рачунару 	<p>Циљ наставне теме је да ученици овладају вештинама употребе информационо-комуникационих технологија у техници и схвате њихову природну повезаност. У оквиру препорученог броја часова</p>	

	<ul style="list-style-type: none"> - користи програм за обраду текста за креирање документа са графичким елементима - користи Интернет сервисе за претрагу и приступање онлине ресурсима - преузима одговорност за рад - представи идеје и планове за акције које предузима користећи савремену информационо-комуникациону технологију и софтвер, правилно и безбедно коришћење дигиталних уређаја (рачунар, лаптоп, таблет, мобилни телефон, тв, дигитални фотоапарат, веб камера) а потом и на овладавање вештинама обраде дигиталне слике на рачунару у циљу стицања одговарајућих вештина 	<p>планирано је да се ученици упознају са техничким цртежом и обрадом дигиталне слике на рачунару.</p> <p>Планирани исходи у области употребе и примене информационо-комуникационих технологија у техници у петом разреду се првенствено односе на правилно и безбедно коришћење дигиталних уређаја (рачунар, лаптоп, таблет, мобилни телефон, тв, дигитални фотоапарат, веб камера) а потом и на овладавање вештинама обраде дигиталне слике на рачунару у циљу стицања одговарајућих компетенција које се односе на документовање и дизајн. Ово је једна од основних вештина које су неопходне у стицању општих предузетничких компетенција. Препоручује се наставницима да са ученицима у пару вежбају пренос података између рачунара и екстерних уређаја (мобилни телефон, фотоапарат) а да сваки ученик самостално реализује процедуре током рада на рачунару. Такође је препорука да сваки ученик (користећи знања и вештине које је стекао на часовима информатике и рачунарства)</p>	
РЕСУРСИ И ПРОИЗВОДЊА	<ul style="list-style-type: none"> - повезује својства природних материјала са применом - објасни технологије прераде и обраде дрвета, производњу папира, текстила и коже - сече, спаја и врши заштиту папира, 	<p>Ученике треба упознати са појмом природних ресурса на Земљи и са значајем њиховог очувања. Тежиште ове теме је на енергији и материјалима. Назначити основне изворе енергије као важан ресурс</p>	

	<p>текстила, коже и дрвета</p> <ul style="list-style-type: none"> - правилно и безбедно користи алате и прибор за ручну механичку обраду (маказе, моделарска тестера, брусни папир, стега) - направи план израде једноставног производа и план управљања отпадом - самостално израђује једноставан модел 	<p>за живот људи, технолошке процесе и производњу без улажења у детаље. Упознати ученике са начином коришћења и претварања у неке корисне облике њима већ познатих извора енергије воде, ветра и Сунца.</p> <p>Други важан ресурс су материјали. Упознати ученике са појмом и поделом материјала (природни, вештачки). Врсте и својства материјала (физичка, хемијска и механичка): дрво, папир, текстил, кожа објаснити на елементарном нивоу. Начин обраде материјала (принципи деловања алата за механичку обраду материјала, испитивање материјала). Припрема за обраду. Приказати правилно коришћење алата за ручну обраду материјала, извођење операција и заштита на раду: обележавање, сечење, завршна обрада (бушење, равнање, брушење). Избор материјала, операција и алата и редоследа њихове примене.</p>	
<p>КОНСТРУКТОРСКО МОДЕЛОВАЊЕ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - самостално проналази информације потребне за израду предмета/модела користећи ИКТ и Интернет сервисе - одабира материјале и алате за израду предмета/модела - мери и обележава предмет/модел - ручно израђује једноставан предмет/модел користећи папир и/или дрво, текстил, кожу и одговарајуће технике, поступке и алате 	<p>У овом делу програма ученици реализују заједничке пројекте примењујући претходно стечена знања и вештине из области обликовања и обраде материјала, употребе ИКТ-а у техници и техничког цртања. Циљ наставне теме је постављање циљева и приоритета, планирање, доношење одлука, тимски рад, комуникацијске вештине...</p>	

Обавезна настава		Обавезна изборна настава	Изборна настава	Слободне наставне активности
Предмет	Информатика и рачунарство			
Разред	Пети			
Циљ предмета:	Циљ учења информатике и рачунарства је оспособљавање ученика за управљање информацијама, безбедну комуникацију у дигиталном окружењу, креирање дигиталних садржаја и рачунарских програма за решавање различитих проблема у друштву које се развојем дигиталних технологија брзо мења			
	Наставне теме/области	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Праћење и евалуација
	ИКТ ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ РАЧУНАРСТВО	<ul style="list-style-type: none"> - самостално снима и врши основну обраду аудио и видео записа; - уређује мултимедијалну презентацију која садржи видео и аудио садржаје; - чува и организује податке локално и у облаку; - одговорно и правилно користи ИКТ уређаје у мрежном окружењу; - разликује основне интернет сервисе; - примењује поступке и правила за безбедно понашање и представљање на мрежи; - приступа Интернету, самостално претражује, проналази и процењује информације и преузима их на свој уређај поштујући ауторска права; - објасни поступак заштите дигиталног производа/садржаја одговарајућом ЦЦ лиценцом; - правилно користи ИКТ уређаје <ul style="list-style-type: none"> - објасни поступак прикупљања података путем онлајн упитника; - креира једноставан програм у текстуалном програмском језику; 	<p>Поновити и дискутовати са ученицима врсте дигиталних уређаја, као и намену програма које су користили у петом разреду. Ученици би требало да знају да наведу и препознају из којих се компоненти састоји стони и/или преносни рачунар и укратко опишу основну улогу сваке од њих. Оспособити ученике за рад у програму за управљање документима на рачунару, проналажење, копирање/пренос докумената са екстерних уређаја и меморија. Представити функције стандардних дијалога за читавање, снимање и проналажење датотека.</p> <p>Наставник бира корисничке програме (комерцијалне или слободне) које ће ученици користити. Програми за цртање, обраду текста, израду мултимедијалних презентација, снимање звука и видео-записа, репродукцију звука и видео материјала могу бити инсталирани</p>	<p>У процесу вредновања потребно је континуирано пратити рад ученика. Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, се може обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање). Препоручује се и оцењивање</p>

		<ul style="list-style-type: none"> - користи математичке изразе за израчунавања у једноставним програмима; - објасни и примени одговарајућу програмску структуру (наредбе доделе, гранања, петље); - користи у оквиру програма нумеричке, текстуалне и једнодимензионе низовске вредности; - разложи сложени проблем на једноставније функционалне целине (потпрограме); - проналази и отклања грешке у програму; - сарађује са осталим члановима групе у одабиру теме, прикупљању и обради материјала, представљању пројектних резултата и закључака; - користи могућности које пружају рачунарске мреже у сфери комуникације и сарадње; - креира, објављује и представља дигиталне садржаје користећи расположиве алате; - вреднује процес и резултате пројектних активности 	<p>локално на рачунару или у "облаку" тј. могу се користити преко интернета.</p> <p>Представити појам и врсте рачунарских мрежа и увести основне појмове и терминологију из ове области. Подсетити ученике на правила коришћења ИКТ уређаја на одговоран и сигуран начин, сада у мрежном окружењу. Представити ученицима основне интернет сервисе: сервис електронске поште, www као јавни информациони сервис, дискусионе групе и сервисе за претраживање интернета. Објаснити чему ти сервиси служе, упознати их са планом коришћења ових сервиса. Представити веб као најпознатији интернет сервис.</p> <p>Представити концепт текстуалних програмских језика, укратко, потом изабраног програмског језика, као и неке основне сличности и разлике у односу на визуелни програмски језик који су ученици користили у петом разреду. Укратко представити едитор изабраног текстуалног програмског језика и значај поштовања основних правила приликом писања наредби. Направити везу између наредби које записујемо текстом и очекиваног дејства те наредбе, на једноставном примеру, као и везу између корака алгоритма и одговарајуће наредбе.</p>	<p>базирано на практичним радовима и вежбањима. Квизове, тестове знања и слично користити за увежбавање и утврђивање појмова и чињеничних знања, као и за формирање коначних оцена. Препоручено је комбиновање различитих начина оцењивања да би се сагледале слабе и јаке стране сваког свог ученика.</p>
--	--	---	--	--

Обавезна настава		Обавезна изборна настава	Изборна настава	Слободне наставне активности
Предмет	Музичка култура			
Разред	Пети			
Циљ предмета:	Циљ наставе и учења музичке културе је да код ученика, развијајући интересовање за музичку уметност, стваралачко и критичко мишљење, естетске критеријуме, формира естетску перцепцију и музички укус, као и одговоран однос према очувању музичког наслеђа и култури свог и других народа.			
	Наставне теме/области	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Праћење и евалуација
	<p>Човек и музика</p> <p>Музички инструменти</p> <p>Слушање музике</p> <p>Извођење музике, певање и свирање</p> <p>Музичко стваралаштво</p>	<p>објасни како друштво развија и остварује различите начине и облике музичког изражавања;</p> <p>- искаже своје мишљење о значају и улози музике у животу човека;</p> <p>- реконструише у сарадњи са другим начинима комуникације кроз музику у смислу ритуалног понашања и пантеизма;</p> <p>- идентификује утицај ритуалног понашања у музици савременог доба (музички елементи, наступ и сл.);</p> <p>- класификује инструменте по начину настанка звука;</p> <p>- опише основне карактеристике ударалки;</p> <p>- препозна везу између избора врсте инструмента и догађаја, односно прилике када се музика изводи;</p> <p>- користи могућности ИКТ-а у примени знања о музичким инструментима (коришћење доступних апликација);</p> <p>- изражава се покретима за време слушања музике;</p> <p>- вербализује свој доживљај музике;</p>	<p>У начину реализације ових садржаја увек треба кренути од музичког дела, слушања или извођења.</p> <p>Хронолошки аспект музичке културе запет и разред доприноси корелацијом знања и треба имати наум да одређени предмети покривају информисаност о немусичким аспектима историје и антике на детаљнији и специфичнији начин.</p> <p>Музички инструменти су незаобилазни елемент свих области музичке културе. Како су, поред људског тела и гласа, једно од најстаријих средстава изражавања човека, информације о првим музичким инструментима треба да проистекну непосредно из историјског контекста и свакодневног живота. У том смислу треба посебно обратити пажњу на везу између избора инструмента и догађаја, односно прилике када се и на који начин музика изводила некада и сада.</p>	<p>Поред ових традиционалних начина оцењивања, треба користити и друге начине оцењивања како што су:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. допринос ученика за време групног рада, 2. израда креативних задатака на одређеном тему, 3. рад на пројекту (ученик дајере шење занематати претходно и одговарати на конкретне потребе).

		<ul style="list-style-type: none"> - идентификује ефекте којима различити елементи музичке изражајности (мелодија, ритам, темпо, динамика) утичу на тело и осећања; - анализира слушано дело у односу на извођачки састав и инструменте; - илуструје примере коришћења плесова и музике према намени у свакодневном животу (војна музика, обредна музика, музика за забаву...); - критички просуђује лош утицај прегласне музике на здравље; - понаша се у складу са правилима музичког бонтона; - користи могућности ИКТ-а за слушање музике; <p>пева и свира самостално и у групи;</p> <ul style="list-style-type: none"> - кроз свирање и покрет развија сопствену координацију и моторику; - користи различита средства изражајног певања и свирања у зависности од врсте, намене и карактера композиције; - искаже своја осећања у току извођења музике; - примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању; - учествује у школским приредбама и манифестацијама; - користи могућности ИКТ-а у извођењу музике (коришћење матрица, караоке програма, аудио снимака...) <ul style="list-style-type: none"> - користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет; - изражава своје емоције осмишљавањем мањих музичких целина; - комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом; - учествује у креирању школских приредби, догађаја и пројеката; 	<p>Инструменти Орфовог инструментаријума могу бити полазна тачка за класификацију инструмената у зависности од начина стварања звука (ударалке, дувачки и жичани). Посебан фокус је на инструментима из групе ударалки, као најједноставнијим и присутним од самог почетка музичког изражавања. Информације треба да буду сведене и усмерене на настанак, првобитан облик и развој, као и основне карактеристике, изражајне могућности и примену ритмичких и мелодијских ударалки.</p> <p>У настави треба максимално тежити да се до знања о инструментима дође из непосредног искуства свирања, слушања и анализе, а не фактографским набрајањем података..</p> <p>Слушање музике је активан психички процес који подразумева емоционални доживљај и мисаону активност. Ученик треба да има јасно формулисана упутства на шта да усмери пажњу приликом слушања како би могао да прати музички ток (попут извођачког састава, темпа, начина на који је мелодија извајана, специфичних ритмичких карактеристика и сл.). Постепено, ови елементи музичког тока постају "константа" у процесу ученичке а/перцепције па наставник може да проширује опажајни капацитет код ученика усмеравајући њихову пажњу пре слушања на релевантне специфичности музичког дела.</p>	<p>4. специфичне штине.</p> <p>5.могућности ученика</p>
--	--	--	---	---

ИЗБОРНА НАСТАВА

Обавезна настава		Обавезна изборна настава	Изборна настава	Слободне наставне активности
Предмет	Француски језик			
Разред	Пети			
Циљ предмета:	Циљ наставе и учења страног језика је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писмену и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.			
	Наставне теме/области	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Праћење и евалуација
	<p>Поздрављање</p> <p>Представљање себе и других; давање основних информација о себи; давање и тражење основних информација о другима</p> <p>Разумевање и давање једноставних упутстава и налога</p> <p>Исказивање правила понашања</p> <p>Позив и реаговање на позив за учешће у заједничкој активности</p> <p>Исказивање молбе, захтева и захвалности</p>	<p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - поздрави и отпоздрави, примењујући најједноставнија језичка средства; - представи себе и другог; - разуме јасно постављена једноставна питања личне природе и одговара на њих; -разуме упутства и налоге и реагује на њих; - разуме једноставна и пажљиво исказана правила понашања (сугестије, препоруке, забране) и реагује на њих, уз визуелну - упути позив на заједничку активност; - разуме кратке и једноставне молбе и захтеве и реагује на њих; - упути кратке и једноставне молбе и захтеве; - искаже и прихвати захвалност на једноставан начин; - разуме једноставно исказане честитке и одговара на њих; 	<p>Током часа се препоручује динамично смењивање техника/активности које не би требало да трају дуже од 15 минута.</p> <p>Слушање и реаговање на команде наставника на страном језику или са аудио записа (слушај, пиши, повежи, одреди али и активности у вези са радом у учионици: цртај, сеци, боји, отвори/затвори свеску, итд.).</p> <p>Рад у паровима, малим и великим групама (мини-дијалози, игра по улогама, симулације итд.).</p> <p>Мануелне активности (израда панона, презентација, зидних новина, постера и сл.).</p> <p>Вежбе слушања (према упутствима наставника или са аудио-записа повезати појмове, додати делове слике, допунити информације, селектовати тачне и нетачне исказе, утврдити хронологију и сл.).</p> <p>Игре примерене узрасту</p>	<p>Процес праћења остварености исхода почиње проценом нивоа знања ученика на почетку школске године како би наставници могли да планирају наставни процес и процес праћења и вредновања ученичких постигнућа и напредовања. Тај процес се реализује формативним и сумативним вредновањем. Док се код формативног оцењивања током године прате постигнућа ученика различитим инструментима (дијагностички тестови, самоевалуација, језички</p>

<p>Честитање</p> <p>Описивање живих бића, предмета, места и појава</p> <p>Описивање уобичајених и тренутних активности, планова и способности</p> <p>Исказивање потреба, осета и осећања</p> <p>Исказивање просторних односа и величина</p> <p>Исказивање времена (хронолошког и метеоролошког)</p> <p>Изражавање припадања/неприпадања и поседовања/непоседовања</p> <p>Изражавање допадања/недопадања</p> <p>Изражавање количине и бројева</p>	<p>- упути једноставне честитке;</p> <p>- разуме једноставан опис живих бића, предмета, места и појава;</p> <p>- опише жива бића, предмете и места и појаве једноставним језичким средствима;</p> <p>- разуме једноставне исказе о уобичајеним и тренутним активностима и способностима и реагује на њих;</p> <p>- опише и планира уобичајене и тренутне активности кратким једноставним језичким средствима;</p> <p>- опише шта уме/не уме да (у)ради;</p> <p>- разуме свакодневне исказе у вези с непосредним потребама, осетима и осећањима и реагује на њих;</p> <p>- изрази основне потребе, осете и осећања кратким и једноставним језичким средствима;</p> <p>- разуме једноставна обавештења о простору и оријентацији у простору и реагује на њих;</p> <p>- тражи и пружи кратка и једноставна обавештења о оријентацији у простору;</p> <p>- опише непосредни простор у којем се креће;</p> <p>- разуме једноставна обавештења о хронолошком/метеоролошком времену и реагује на њих;</p> <p>- разуме једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање и реагује на њих;</p> <p>- тражи и да једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање;</p> <p>- разуме једноставне исказе за изражавање допадања/недопадања, слагања/неслагања и реагује на њих;</p> <p>- разуме једноставне изразе који се односе на количину (број особа, животиња и предмета количина приликом куповине и сл.) и реагује на њих;</p>	<p>Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добима, волим/не волим, компарације...).</p> <p>Решавање "текућих проблема" у разреду, тј. договори и мини-пројекти.</p> <p>"Превођење" исказа у гест и геста у исказ.</p> <p>Повезивање звучног материјала са илустрацијом и текстом, повезивање наслова са текстом или, пак, именовање наслова.</p> <p>Заједничко прављење илустрованих и писаних материјала (планирање различитих активности, извештај/дневник са путовања, рекламни плакат, програм приредбе или неке друге манифестације).</p> <p>Разумевање писаног језика:</p> <p>- уочавање дистинктивних обележја која указују на грамагичке специфичности (род, број, глаголско време, лице...);</p> <p>- препознавање везе између група слова и гласова;</p> <p>- одговарање на једноставна питања у вези са текстом, тачно/нетачно, вишеструки избор;</p> <p>- извршавање прочитаних упутстава и наредби.</p> <p>- Писмено изражавање:</p> <p>- повезивање гласова и групе слова;</p> <p>- замењивање речи цртежом или сликом;</p> <p>- проналажење недостајуће речи (употпуњавање низа, проналажење "уљеза", осмосмерке, укрштене речи, и слично);</p> <p>- повезивање краћег текста и реченица са сликама/илустрацијама;</p> <p>- писање честитки и разгледница;</p>	<p>портфолио, пројектни задаци и др.), сумативним оцењивањем (писмени задаци, завршни тестови, тестови језичког нивоа) прецизније се процењује оствареност исхода или стандарда на крају одређеног временског периода (крај полугодишта, године, циклуса образовања).</p> <p>Формативно вредновање није само праћење ученичких постигнућа, већ и праћење начина рада и средство које омогућава наставнику да у току наставног процеса мења и унапређује процес рада. Током оцењивања и вредновања ученичких постигнућа треба водити рачуна да се начини на које се оно спроводи не разликује од уобичајених активности на часу јер се и оцењивање и вредновање сматрају саставним делом процеса наставе и учења.</p>
--	--	--	--

Обавезна настава		Обавезна изборна настава	Изборна настава	Слободне наставне активности
Предмет:	ВЕРСКА НАСТАВА			
Разред:	Пети разред			
Циљ предмета:	Циљ верске наставе јесте да се њоме посведоче садржаји вере и духовно искуствотрадиционалних цркава и религијских заједница које живе и делују на нашем животном простору, да се ученицима пружи целовит религијски поглед на свет и живот и да им се омогући слободно усвајање духовних и животних вредности цркве или заједнице којој историјски припадају, односно чување и неговање сопственог верског и културног идентитета. Ученици треба да упознају веру и духовне вредности сопствене, историјски дате цркве или верске заједнице у отвореном и толерантном дијалогу, уз уважавање других религијских искустава и филозофских погледа, као и научних сазнања и свих позитивних искустава и достигнућа човечанства.			
Наставне теме/области	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Праћење и евалуација	
II УВОД 1. Упознавање садржаја програма и начина рада	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 5. разреда основне школе • моћи да уочи какво је његово предзнања из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном циклусу школовања 	<ul style="list-style-type: none"> • Упознавање ученика са садржајем предмета, планом и програмом и начином реализације наставе Православног катихизиса • Установити каква су знања стекли и какве ставове усвојили ученици у претходном школовању • Упознавање са садржајем програма и начином рада • Прелиминарна систематизација 	Евалуацију наставе наставник ће остварити на два начина: <ul style="list-style-type: none"> • процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; • провером знања које ученици усвајају на часу и испитивањем ставова; Оцењивање Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз: <ul style="list-style-type: none"> • усмено испитивање; • писмено испитивање; • посматрање понашања ученика; 	

Обавезна настава		Обавезна изборна настава	Изборна настава	Слободне наставне активности
Предмет:	ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ			
Разред:	Пети			
Циљ предмета:	Циљ наставе и учења <i>грађанског васпитања</i> је да ученик изучавањем основних принципа, вредности и процедура грађанског друштва постане свестан својих права и одговорности, осетљив за потребе појединаца и заједнице и спреман да активно делује у заједници уважавајући демократске вредности.			
Наставне теме/области	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Праћење и евалуација	
ЉУДСКА ПРАВА Права детета	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик уме да разликује жеље од потреба и наведе примере везе између потреба и људских права; - препозна своје потребе, као и потребе других и да их уважава; - штити своја права на начин који не угрожава друге и њихова права; - учествује у доношењу правила рада групе и поштује их; - аргументује потребу посебне заштите права детета; - на примеру препозна уграђеност права деце у основним документима која уређују рад школе; - наводи примере и показатеље остварености и кршења дечијих права; - наводи чиниоце који утичу на остварење дечијих права; - поштује права и потребе ученика који су у инклузији у његовом одељењу/школи; - препозна ситуације кршења својих права и права других; 	<p>Програм наставног предмета <i>грађанско васпитање</i>, у другом циклусу основног образовања и васпитања, организован је по моделу спирале и оријентисан је на остваривање исхода. Теме по областима се спирално развијају што значи да се постојећи садржаји из разреда у разред проширују и продубљују, а многи исходи се надограђују или се, ако је у питању вештина, унапређују.</p> <p>У програму су наведени садржаји које наставник може да допуњује, проширује и мења према конкретним потребама и плану сопственог рада али увек имајући у виду исходе које треба остварити.</p> <p>Овај програм тежиште не ставља на знања, већ на вештине применљиве у свакодневном животу у демократској заједници, на демократске ставове и</p>	<p>Континуирано трба пратити напредовање ученика које започиње иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази и у односу на шта ће се процењивати његово даље напредовање.</p> <p>Вредновање треба да буде засновано на индивидуалном напредовању ученика узимајући у обзир могућности и способности ученика.</p> <p>формативно вредновање - процену знања током савладавања наставног програма и стицања одговарајуће компетенције. Формативно мерење подразумева прикупљање података о ученичким</p>	

	<p>- идентификује кршење људских права на примеру неког историјског догађаја;</p>	<p>вредности о универзалности права, једнакости, слободи и одговорности, социјалној осетљивости и припадности заједници, уз спремност да се активно делује за сопствену добит као и добит других.</p> <p>Битно је да наставник обезбеди равноправну укљученост сваког ученика (уважавајући различитост како у стилевима учења тако и у типу личности).</p> <p>Остваривање овако постављених исхода захтева примену различитих интерактивних облика рада као и одабир и коришћење одговарајућих метода и техника рада са ученицима као што су:</p> <p>-радионице, -симулације, -играње улога, -студије случаја, -дебате, -дискусије, -пројекте, -истраживања, -промоције, -приче блиске искуству ученика -искуствено учење -размена у групи -различите активности током часа -динамика рада којом ће се одржати пажња ученика -размена и аргументовање идеја и мишљења -аудио-визуелни записи</p>	<p>постигнућима, а најчешће технике су:</p> <p>-реализација практичних задатака, -одговори на питања (усмено и писмено) -питања поводом текста -посматрање и бележење ученикових активности током наставе, -непосредна комуникација између ученика и наставника, -регистар за сваког ученика (мапа напредовања) итд</p> <p>Процењују се:</p> <p>- производи ученичких активности који имају посебан значај. Они могу бити различите врсте као што су постери, аудио-визуелни записи, презентације, прикази резултата истраживања, представе и друго. Продукти се могу користити и ван групе, на пример на изложби у холу школе, у школским новинама, сајту школе, у раду ученичког парламента;</p> <p>-равноправна укљученост и активност сваког ученика. Наставник треба да обезбеди да се на часу сваки ученик осећа уважено,</p>
<p>ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО Школа као заједница</p>	<p>- поштује правила одељенске заједнице и правила на нивоу школе; - поступа у складу са моралним вредностима грађанског друштва; - исказе свој став о значају правила у функционисању заједнице; - понаша се у складу са правилима и дужностима у школи; - наводи начине демократског одлучивања; - препозна одговорност одраслих у заштити права деце; - објасни улогу појединца и група у заштити дечијих права; - реално процени сопствену одговорност у ситуацији кршења нечијих права и зна коме да се обрати за помоћ;</p>		

<p>ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ Сукоби и насиље</p>	<ul style="list-style-type: none"> - препозна и анализира сличности и разлике између ученика у групи; - прихвата друге ученике и уважава њихову различитост; - проналази примере моралних поступака у књижевним делима које чита, у медијима и у свакодневном животу; - наводи примере из свакодневног живота предрасуда, стереотипа, дискриминације, нетолеранције по различитим основама; - проналази примере нетолеранције и дискриминације у књижевним делима која чита; - у медијима проналази примере предрасуда, стереотипа, дискриминације, нетолеранције по различитим основама и критички их анализира; - препозна и објасни врсте насиља; - прави разлику између безбедног и небезбедног понашања на друштвеним мрежама; - заштити од дигиталног насиља; - анализира сукоб из различитих углова (препознаје потребе учесника сукоба) и налази конструктивна решења прихватљива за све стране у сукобу; - аргументује предности конструктивног начина решавања сукоба; 	<p>-прављење презентација -покретање акција као и да сами осмисле неке друге активности. Ученици су активни креатори наставе.</p> <p>За реализацију појединих тема могу се користити филмови јер активирају когнитивну и афективну страну личности и подстицајно делују на ученике да искажу мисли, осећања и ставове.</p> <p>Такође, интернет и различите социјалне мреже су облици комуникације који су блиски младима и на којима се могу препознати и анализирати многи проблеми живота у савременом свету, али и разговарати о говору мржње, нетолеранцији, другим облицима кршења права, као и дигиталном насиљу.</p> <p>-вршњачко учење је јако важно, јер током часа <i>грађанског васпитања</i> ученици уче једни од других и доприносе настави својим искуствима, знањима и способностима.</p>	<p>прихваћено и добро дошло у својој различитости, уз обавезу да поштује и уважаи друге и другачије погледе и мишљења</p> <p>-умеће ненасилне комуникације и конструктивног решавања конфликта</p> <p>Ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак других ученика. Радити на неговању саморефлексије (промишљање ученика о томе шта зна, уме, може) и подстицање саморегулације процеса учења кроз постављање личних циљева напредовања и планирања како да се остваре.</p>
<p>ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - препознаје примере грађанског активизма у својој школи и исказује позитиван став према томе; - идентификује проблеме у својој школи; - прикупља податке о проблему користећи различите изворе и технике; - осмишљава акције, процењује њихову изводљивост и предвиђа могуће ефекте; 		

СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ

Обавезна настава		Обавезна изборна настава		Изборни наставни предмети		Слободне наставне активности		
Предмет:	ЦРТАЊЕ СЛИКАЊЕ И ВАЈАЊЕ							
Разред:	5. (ПЕТИ)							
Циљ предмета		Наставне теме		Исходи		Начини и поступци остваривања програма		Број часова по темама
<p>Циљ васпитно –образовног рада јесте да додатно подстиче развој и практичних и теоријских знања ученика која су важна за њихово слободно, спонтано и креативно комбиновање ликовних елемената у области</p> <p>: цртања, сликања, вајања, графике, примењених уметности и визуелних комуникација, а у циљу развоја њиховог креативног мишљења.</p> <p>Омогућава и подстиче ученике на савладавање технолошких поступака ликовног рада у оквиру одређених средстава и медијума.</p> <p>Мотивише ученике на упознавање основних елемената и законитости ликовног језика.</p> <p>Развија способности и веће осетљивости за опажање квалитета свих ликовних елемената</p> <p>Ствара услове да ученици на часовима у процесу реализације садржаја користе различите технике и средства и да креативним изражавањем боље упознају њихова визуелна и ликовна својства.</p> <p>Развија способности ученика за визуелно памћење, за повезивање опажених информација као основе</p>		<p>ЦРТАЊЕ</p> <p>-Врсте и својства линије</p> <p>-Линија као средство за стварање различитих квалитета површина</p> <p>-Естетско процењивање</p> <p>-Односи величина</p> <p>-Лепо писање са калиграфијом</p> <p>-Компоновање више ритмичких целина у простору</p> <p>-Естетско процењивање</p> <p>СЛИКАЊЕ</p> <p>-Својства сликарских материјала и подлога</p> <p>-Ритмичко компоновање боја и облика</p> <p>-Коришћење разних материјала за компоновање</p> <p>-Визуелно споразумевање</p> <p>-Временски и просторни низови (цртани филм, стрип)</p> <p>-Сликање, естетско процењивање</p> <p>ВАЈАЊЕ</p> <p>-Вајање, врсте вајарског материјала</p>		<p>-описе линије које уочава у природи и окружењу</p> <p>-пореди утисак који остављају различите врсте линија</p> <p>- коришћење свих врста линија како би се постепено обогаћивало линеарно графичко изражавање и богатство појединоста на основу опсервирања или претходним вежбама рада по природи. Неопходно је анализирати перспективе, птичје, жабље, линеарне и инсистирање на прецизностима и детаљу са нагласком на односе величина, пропорције.</p> <p>- обогаћивање скале појединих боја и њиховог композиционог односа и увођење у бојене вредности процесом рада по природи и</p>		<p>Усавршавање и примена савремених метода учења ради подстицања спонтаног и слободног изражавања ученика.</p> <p>Омогућава постепено увођење ученика у област професионалне оријентације ка широком пољу ликовних делатности.</p> <p>Подршка даровитој деци која имају могућности да продубе знање у оним садржајима који се не могу реализовати у редовно-часовном систему.</p> <p>Инсистирати на већој афирмацији примењених уметности и визуелних комуникација.</p> <p>Подржавање у раду, формирање збирки радова и праћење развоја.</p> <p>Креативно изражавање и овладавање материјалима (развој техничке спретности и сензибилитета) које доприноси даљем ликовном образовању.</p> <p>Треба да се утврде задаци који би најпотпуније развијали све ликовне способности ученика, нарочито способности које подстичу стварање, као и оне које омогућавају стварање. Стога градиво треба планирати да се постигне:</p> <p>-виши ниво опажања</p> <p>-оспособљеност примања</p> <p>-одговарајући ниво разумевања</p> <p>-способност поступања</p> <p>Садржаје треба остварити</p>		<p>20</p> <p>10</p> <p>6</p>

<p>увођења у креативно визуелно мишљење. Развија већу осетљивост уа ликовне и визуелне вредности који се стичу у настави,а примењују у раду и животу. Развија моторичке способности ученика и навике за лепо писање. Континуирано подстиче и прати интересовања за посеђивањем музеја,изложби и јача потребе за чување културних добараи естетског изгледа средине у којој Ученици живе и раде. Ствара услове да се упознавањем ликовних уметности боље разумеју природне законитости и друштвене појаве. Омогућава разумевање позитивног емоционалног става према вредностима израженим у делима различитих подручја уметности.</p>	<p>-Везивање тродимензионалних облика у простору -Слободно компоновање -Обликовање употребних предмета(ситна пластика,накит) -Вајање,естетска анализа</p>	<p>илустровању.- тродимензионално обликовање, основни тродимензионални облици. Волумен и простор, општа оријентација у вајарским областима. Конвексно, конкавно, отворено и затворено, напрегнута и затегнута форма, продор, расцеп, тврда и мека форма. Функција пластике у архитектури, екстеријеру и ентеријеру, примењено вајарство, ситна пластика. Декоративна скулптура, орнамент. Вајарски материјали, чврсти материјали. Алати и процес рада при изради вајарског рада. Облици и умножавање вајарских радова. Садржаји и идеје у вајарским делима у историји уметности.</p>	<p>1.примањем(учењем),тако што ће ученицима бити омогућено да стићу знања из области ликовне културе,савладавају поступке ликовног рада и да упознају законитости и елементе ликовног језика 2.давањем(стварањем)путем подстицања ученика да се изражавају у оквиру ликовних активности и остварују резултате Мотивациони садржаји требало би да буду разноврсни,примерени узрасту и интересовањима ученика</p>	
УКУПНО				36

Обавезна настава		Обавезна изборна настава	Изборна настава	Слободне наставне активности	
Предмет:	ХОР И ОРКЕСТАР				
Разред:	5.(ПЕТИ)				
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама	
-развијање интересовања за музичку уметност -уознавање музичке традиције и културе како свога тако и других народа -подстицање креативних способности ученика и смисла за колективно музицање -уознавање са правилним дисањем и производом тона -рад на вокалној техници -рад на вокализама -да упоредо са инструменталном наставом, ученицима се дају потрбна торијска знања	-ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	-РАЗВИЈАЊЕ КОД УЧЕНИКА, МУЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ И ЖЕЉЕ ЗА АКТИВНИМ МУЗИЦИРАЊЕМ, УЧЕСТВОВАЊЕМ У ШКОЛСКИМ АНСАМБЛИМА -СТИЦАЊЕ ИСКУСТВА У СЛУШНОМ РАЗЛИКОВАЊУ ЗВУЧНИХ БОЈА, ЉУДСКИ ГЛАСОВИ, МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ -ПОДСТИЦАЊЕ ИЗРАЖАВАЊЕ УЧЕНИКА О СЛУШАНОМ ДЕЛУ -ОСПОСОБЉАВАЊЕ УЧЕНИКА ДА СЕ СНАЛАЗЕ У ЈЕДНОСТАВНОМ НОТНОМ ЗАПИСУ	-коришћење одговарајућих приручника и збирака за поједне инструменте, као и дела хорске музике, у оригиналном облику или прилагођена саставима ученика, домаћих и страних композитора из разних епоха, доступна извођачким могућностима ученика -композиције које се слушају морају својим трајањем, садржајем и музичким изразом, да одговарају могућностима перцепције ученика, кратке вокалне, или приче илустроване музиком, вокално-инструменталне. -користити Орфов инструментаријум -да буду заступљене народне песме и песме савремених дечјих композитора	20	
	-СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ			10	
	-СТВАРАЊЕ МУЗИКЕ			6	